ПАМ'ЯТАЄМО МИНУЛЕ — 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ — БУДУЄМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 94. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 20-го ТРАВНЯ 1976. ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, MAY 20, 1976 No. 94. VOL. LXXXIII

ПРОФ. БОРИСОВІ МАРТОСОВІ СПОВНЯЄТЬСЯ 97 РОКІВ ЖИТТЯ

Проф. Борис Мартос

Ірвінґтон. — В четвер, 20 травня 1976, сповняється 97 років життя найстаршому віком і стажем українському державному мужеві проф. Борисові Мартосові.

Проф. Борис Мартос народився цього дня 1879-го року в давній козацькій родині на Полтавщині. Бувши студентом, тричі сидів у царській в'язниці за допомогу Революційній Українській Партії (РУП), брав активну участь в революції 1905 р. В рр. 1910-1913 працював як кооператор на Волині і Кубані, 1913-1917 р. був членом Центральної і Малої Ради та генеральним секретарем земельних справ, з 1919 р. міністром фінансів і головою — прем'єром Ради Міністрів Директорії Української Народної Республіки. Від 1920-го року перебуває на еміграції, зразу в Німеччині і Чехо-Словаччині, де розгортав найширшу організаційну, педагогічно-наукову та дослідно-політичну активність. З 1954-го року перебуває в ЗСА, де продовжував свою багатобічну активність. Є дійсним членом НТШ, УВАН та багатьох інших установ і організацій. Недавно проф. Б. Мартос перейшов у лікарні в Ірвінґтоні важку недугу (запалення легенів) і тепер перебуває та поступово видужує в санаторії. В листі до „Свободи" прохає подякувати багатьом громадянам за одержані від них побажання швидкого видужання та прохати пробачення в тих, кому він через недугу не встиг відписати.

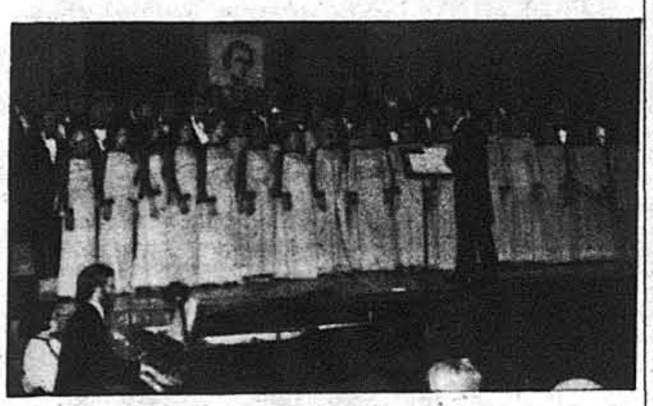
Сьогодні, в день народин і 97-ліття проф. Бориса Мартоса вся громада в діяспорі і цілком певно українській народ єднаються в найсердечніших побажаннях повного видужання та ще дальших многих-многих літ проф. Борисові Мартосові, Великому Синові України.

Теперішня адреса проф. Мартоса: B. Martos, 81 Cummings St., Irvington, N. J., 07111.

Відкриття Дому УККА-СУА відбудеться цієї суботи

Ню Йорк. — З Головної Канцелярії УККА повідомляють, що офіційне відкриття нової домівки Українського Конґресового Комітету у власному домі при 2-ій евеню ч. 203, навпроти централі Телефонічної компанії відбудеться цієї суботи 22-го травня. О год. 4-ій по пол. відбудеться офіційне посвячення дому — оглядини дому, сполучені із скромною перекускою. З уваги на дуже обмежені розміри кімнат нового дому, на офіційному відкритті в суботу візьмуть участь тільки особисто запрошені представники організацій. Зате наступного дня, в неділю 23-го травня, від 12 до 6 год. по пол., двері того дому будуть відкриті для всіх, хто цікавий оглянути новий будинок і його приміщення, власність Українського Конґресового Комітету і Союзу Українок Америки.

Ювілейний концерт „Думки" визначатиметься різноманітністю програми

Хор „Думка" з диригентом Семеном Комірним

Ню Йорк (В. Т-ць). — Репертуар хору „Думка" завжди визначався різноманітністю, тобто, включав твори українських клясиків, народні пісні в обробці наших визначних композиторів, як і твори світових клясиків, в перекладі на українську мову чи в оригіналах. Ювілейний концерт з нагоди 25-ліття існування цього заслуженого та відомого хору, який відбудеться цієї неділі, 23-го травня, в Тавн Голлі в Ню Йорку, продовжує цю традицію різноманітности. В програму включені композиції таких українських клясиків, як Д. Бортнянський, Б. Лятошинський і М. Леонтович, твори Й. Штравса, Дж. Россіні та Р. Шумана, які також рідко тут виконані твори таких сучасних українських композиторів, як А. Кос-Анатольський, Д. Задор, М. Кречко, Г. Майборода, В. Кереќо та інші.

Концерт буде цікавий також тим, що в ньому братимуть участь мішаний і чоловічий хори „Думки", солісти хору, всі філії „Молодої Думки" та бас-баритон Андрій Добрянський, соліст Метрополітальної опери в Ню Йорку.

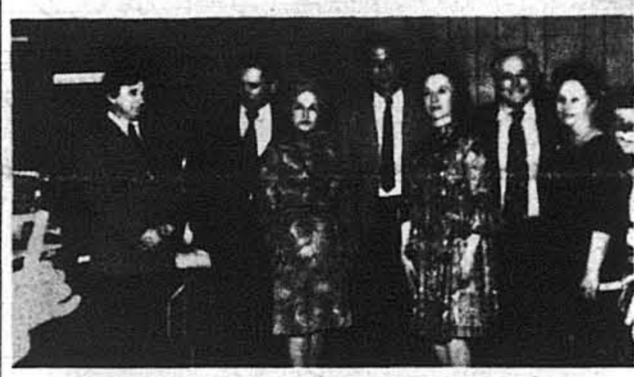
Молодий, недавно прибулий з України диригент Семен Комірний, який перебрав диригентуру півтора року тому, переконаний, що якнайбільше число солістів збагатить програму концерту і тому сольові партії виконуватимуть жінки: З. Береза, А. Гроголь, Н. Дерлиця, О. Зам'ята, В. Лисняк, С. Раковська, Е. Турянська, В. Шумилович і О. Шумилович та чоловіки: Б. Балабан, П. Ганкевич, І. Зам'ятий, Б. Кекіш, І. Раковський, В. Терншаковець, Є. Титла, Є. Чорній та Ю. Штоґрин. Мішаному та чоловічому хорові акомпанюватиме на фортепіяні Джон Ван Баскірк, „Молодій Думці" — Оксана Куйбіда, а Андрієві Добрянському — Тома Гриньків.

ПРЕЗИДЕНТ ФОРД ПЕРЕМІГ У ПРАВИБОРАХ В МІЧІҐЕНІ ТА МЕРІЛЕНДІ

Детройт, Балтімор. — У вівторок, 18-го травня, президент Джералд Форд виграв республіканські правибори в його родинному стейті Мічіґені та в Мериленді, перемагаючи свого суперника Роналда Ріґена, колишнього каліфорнійського губернатора, великою різницею голосів. У Мічіґені Президент здобув 65 відсотків голосів, а Ріґен 35 відсотків. У Мериленді президент Форд одержав 58 відсотків, а Ріґен — 42 відсотки. Ці дві перемоги Президента коментатори вважають дуже важливими, бо протягом останнього місяця Р. Ріґен виграв 5 правиборів, а президент Форд тільки одні. Якщо б він був програв у Мічіґені, то міг втратити будь-які вигляди здобути номінацію Республіканської партії, бо виглядало б, що не має підтримки серед виборців, яких репрезентував в Конґресі протягом 25 років. Хоча Ріґен далі має більше делеґатів на Крайову конвенцію Республіканської партії, то перемоги президента Форда в Мічіґені та Мериленді вказують, що шанси Президента поліпшилися.

Щодо демократичних правиборів, то в Мериленді Джім мі Картер, колишній губернатор Джорджії, програв до каліфорнійського губернатора Едмунда Бравна, бо здобув тільки 37 відсотків голосів, а Бравн 49 відсотків. Конґресмен Морріс Юдалл з Арізони одержав 5 відсотків. У середу, 19-го травня, ще не були відомі остаточні підрахунки голосів з демократичних правиборів у Мічіґені, але Картер провадив там Юдалла відношенням 44-ох відсотків голосів до 42-ох. За алабамським губернатором Джорджем Воллесом заявилися коло 7 відсотків демократів Мічіґену. Програ Картера в Мериленді дещо зменшує його вигляди здобути номінацію Демократичної партії за першим або другим голосуванням на Крайовій конвенції, бо він також недавно програв правибори у Небрасці та в Західній Вірджінії. Він, однак, ще далі має найбільше делеґатів на Крайову конвенцію.

Сен. Боклі в обороні поневолених Москвою народів

Під час імпрез в Юніондейлі. На фото (зліва): Йосип Хома, проф. Юрій Солтис, п-і Марія Душник, сен. Джеймс Л. Боклі, адв. Джанет Костирка, д-р Володимир Душник і п-і Евгенія Кулпака.

Гемстед, Н. Й. (В. Д.) — В суботу, 8-го травня ц. р., тут заходом спеціяльно створеного Комітету для відзначення 200-річчя Американської Революції та 100-річчя Українського Поселення, разом з відзначенням поневолених народів, відбулася вдала імпреза, на якій сен. Джеймс Л. Боклі був головним промовцем. Програма відбулася в Українському Парафіяльному Центрі в Юніондейлі і в ній взяла участь чисельна публіка, зокрема шкільна молодь.

Програму відкрив Йосиф Хома, представник Громадського Комітету, а вступну молитву перевів о. Антін Кучма з Бабилону. Програмою переводив проф. Юрій Солтис.

Сен. Боклі говорив про значення 200-річчя Американської Незалежности та підчеркнув великий вклад, що його дали українці й інші поселенці із Східньої і Середущої Европи в розбудову й ріст Америки. Нав'язуючи до теперішньої політики американського уряду у відношенні до СССР, сен. Боклі гостро критикував договір, підписаний минулого літа в Гельсінках, яким західні держави, включно з урядами ЗСА та Канади, затвердили теперішні кордони в Східній Европі і тим самим припечатали долю поневолених народів в СССР та сателітних державах. Тому то, говорив сен. Боклі, американські громадяни східньо-европейського походження повинні безперервно боротися за повне визволення їхніх народів. В Конґресі ЗСА є багато сенаторів і конґресменів, які не погоджу-

(Закінчення на стор. 3-ій)

На Нюйоркському університеті викладатимуть курс новітньої історії України

Ню Йорк (Рома Сохан). — Комітет Навчальної Програми Нюйоркського Університету затвердив введення курсу новітньої історії України у висліді старань про це Українського Клюбу студентів цього університету. Навчання цього курсу почнеться вже у весні цього року і його лекції відбуватимуться в годинах 4,30 до 5.45 по полудні кожного вівтірка та четверга. Викладачем курсу новітньої історії України буде д-р Володимир Стойко, професор історії Манґеттенського Коледжу і голова програм студій Росії та Східньої Европи, який підготовив детальну програму цього курсу. Виклади курсу охоплюватимуть часи 19-го століття з національним та культурним відродженням українців в російській та австро - угорській імперіях, Першу світову війну та самостійність України, встановлення совєтської влади на Україні, часи Сталіна, Західню Україну під Польщею, державність Карпатської України, Другу світову війну, Українську Повстанську Армію, Україну в Об'єднаних Націях, часи Хрущова і Брежнєва та рух спротиву в Україні. Курс закінчиться обговоренням стану України в 1970-их роках та теперішньої політики Москви в Україні.

Управа Українського Клюбу при Нюйоркському Університеті вибрала курс

(Закінчення на стор. 3-ій)

НЕВІДОМА ДОЛЯ ВАЛЕНТИНА МОРОЗА ВИКЛИКАЄ ВЕЛИКУ ТРИВОГУ

Валентин Мороз

Як уже коротко інформовано у вчорашньому виданні „Свободи" пресове агентство Ройтера повідомило з Москви, що відомого українського політв'язня Валентина Мороза, історика-дисидента, перевезено з Владимірської тюрми біля Москви до горезвісного Інституту кримінальної психіятрії ім. Сербського в Москві на „психіятричне обслідування". Негайно після цього повідомлення, справою зацікавились відповідні міжнародні агенції, не скриваючи великого затривоження дальшою долею Мороза, який став символом незламности політв'язнів в СССР. У двох повідомленнях Ройтера з Москви в полудневих годинах у вівторок, 18-го травня, дослівно сказано:

„Москва (Ройтер, 18 травня 1976). — Українського історика-дисидента Валентина Мороза перевезено до головного Інституту кримінальної психіятрії Совєтського Союзу після того, як він перебув близько шість років у в'язниці, — поінформувала сьогодні його дружина. Мороза, який має 39 років, оскаржено за український націоналізм і засуджено на шість років у в'язниці, три роки в концтаборі та на 5 років внутрішнього заслання. Він мав закінчити свій тюремний термін у Владимірі, на схід від Москви, 1-го червня ц. р. Пані Раїса Мороз сказала західним кореспондентам, що урядові медичної служби міністерства внутрішніх справ поінформували її сьогодні, що її чоловіка перевезли до Сербського інституту кримінальної психіятрії в Москві. Дисиденти часто закидають, що Сербський інститут проголошує критиків режиму божевільними і кілька видатних дисидентів перейшли через його двері в різні часи. Переведення туди Мороза може означати, що він, психічне здоров'я якого ніколи не було під знаком запиту, може бути запроторений до психіятричного тюремного закладу на неозначений час, замість перейти до концтабору, який вважається легшим за тюрму".

В другому повідомленні Ройтера сказано:

„Москва. (Ройтер, 18-го травня 1976). — Пані Раїса Мороз заявила тут на пресовій конференції, що її чоловік Валентин останній раз писав до неї з Владимірської тюрми ще в березні цього року. Вона вчора прибула до Москви з її родинного міста Івано-Франківська в Україні, щоб дізнатися, де він тепер перебуває, після того, як на початку цього місяця їй сказали, що він знаходиться в неозначеній медичній інституції".

Владика Митрополит Мстислав на відвідинах в Англії

Лондон. — У п'ятницю, 7 травня прилетів з Ню Йорку до Лондону Владика Митрополит Мстислав, якого зустріли на летовищі Адміністратор УАПЦеркви в В. Британію митр. прот. С. Богатирець, член Церковного Управління прот. М. Голиця та представники громадських організацій, на чолі з головою СУБ проф. Василенком і головою ОБВУ А. Костюком. Від Зорганізованої в Англії молоді вітали Владику представники Пласту й Об'єднання української православної молоді, а студентка М. Длябога вручила йому в'язанку квітів.

В неділю, 9 травня, у вщерть виповненій церкві св. Миколая, Вл. Митрополит очолив архиєрейську Службу Божу, під час якої була виголошена заупокійна ектенія за душу Голови Директорії й Головного Отамана Військ УНРеспубліки бл. п. Симона Петлюри. Сослужили Владиці митр. прот. С. Богатирець, прот. М. Голиця і о. І. Ласкно. Присутніми на цій урочистій відправі були Єпископ Української Католицької Церкви Авґустин Горняк і директор Департаменту зовнішніх зв'язків Англіканської Церкви канонік о. М. Мур. Оздобив цю відправу високомистецький спів українського православного хору з Нотінґгаму. На цю, як на умовини Англії, рідку церковну урочистість з'їхалось до Лондону майже 500 осіб, а до того без огляду на віроісповідання. У своєму слові до зібраних Владика Мстислав кликав до християнського братолюбія і національної єдности, підкреслюючи зокрема конечність високої національно - громадської дисципліни й шанування авторитету провідників, як у церковному, так

(Закінчення на стор. 3-ій)

Українці в Канадській Федерації Громадянства

Монтреаль (ОУПС). — Тут у приміщеннях Шахе Мон Роял і Сантр де Буа де Бульонь відбулася в днях 15 і 16 травня Всеканадська конвенція Федерації Громадянства з участю представників федерального і провінційного урядів, посадника міста Монтреалю та делеґатів із усіх провінцій Канади. В висліді нарад обрано нову управу під головуванням д-ра В. Дж. Блека з Ванкуверу; одним із його заступників став проф. Яр. Рудницький із Вінніпеґу. В склад нової управи ввійшли з українців теж пані Г. Остапчук із Ванкуверу та Наталія Башук із Вінніпеґу. При розподілі функцій нових членів управи КФГ запрошено проф. Яр. Рудницького очолити Комітет Людських Прав Канади з обсягом дії на всі її провінції. До майбутніх обов'язків цього Комітету належатиме оборона людських прав у найширшому розумінні цього слова, з окремою увагою на протидискримінаційне законодавство на федеральному, провінційному й муніціпальному рівнях. Осідком Федерації буде Оттава.

Помер Дмитро Хрупалик, довголітній секретар 52-го Відділу УНСоюзу

До Головної Канцелярії УНСоюзу саме наспіла спізнена вістка, що 7-го травня ц. р. помер на 85-му році життя Дмитро Хрупалик, довголітній секретар 52-го Відділу УНСоюзу в Голіок, Массачусетс. Дмитро Хрупалик (Хрупало) народився у 1891-ому році в селі Буцики, скалатського повіту, і прибув до Америки, маючи 25 років. Тут він включився в українське громадське і союзове життя і вже в 1923 році був обраний предсідником 52-го Відділу УНСоюзу.

Після семи років на пості предсідника був обраний секретарем цього Відділу і працював віддано як секретар впродовж 46 років, тобто до дня його смерти. Осиротив доньку Софію Пилипець та місцеву українську, а зокрема союзову громаду, яка відпровадила покійного на вічний спочинок.

Нова дисидентська організація протестує проти засуду Джемілєва

Москва. — Недавно створена організація совєтських дисидентів, яка поставила собі за завдання наглядати, чи уряд Совєтського Союзу додержується постанов Гельсінської Деклярації, які стосуються людських прав, у вівторок, 18 травня, висунула своє перше обвинувачення проти совєтського уряду, заявляючи, що арешт і засудження минулого місяця кримського татарина Мустафи Джемілєва на два і пів року в концтабор порушують Гельсінську Деклярацію, підписану минулого літа 35-ма державами. Провідники нової дисидентської організації повідомили, що свої обвинувачення проти уряду СССР передадуть закордонним амбасадам. Про пляни дисидентської організації повідомив західних кореспондентів академік Андрей Сахаров, Нобелівський лавреат, жінка якого, Єлена Боннер-Сахарова, є членом цієї організації. Речники дисидентської групи заявили, що Мустафа Джемілєв не поповнив жадного злочину, а тільки домагався, щоб кримські татари одержали дозвіл повернутися на Крим, звідкіля були виселені Сталіном за згодою колябораціонізму з нацистами під час Другої світової війни. Хоча Москва вже кілька років тому реґабілітувала кримських татар, то не дозволяє їм повернутися на Крим із республік Центральної Азії.

Совєтські вельможі крадуть і розважаються

Москва. — Згідно з інформацією „Літературної Газети", московський і ленінградський суди засудили на різні речениці покарання 13 високопоставлених совєтських функціонарів, які неправно привоїли собі 365 тис. рублів, але, побудувавши за ці й інші незаконно придбані гроші віллу, ресторан і „баню" в місцевості Чебоксарах над рікою Волгою, забавлялися і влаштовували там орґії. Гроші, як говориться в інформації, були призначені для студентів, які виконували добровільну роботу на тракторній фабриці. До цієї „санаторії" чи, як каже газета, „дому відпочинку", совєтські вельможі привозили молоденьких дівчат „для розваги і праці в купальнях". Ті, які відмовлялися, ставали жертвами шантажу і їм погрожували звільненням з праці та відібранням робітничої книжечки. Ніхто з тієї 13-тки не платив за перебування і харчі, а деякі з них вдержували це й окремих осіб для обслуговування човнів на Волзі. Двох високих вельмож суд засудив на 15 років концтаборів, одного на 14, а інші одержали менші кари. Сімнадцять осіб з-поміж обслуги і охорони „санаторії" були також притягнуті до відповідальности і звільнені з їхніх „посад".

Суслов представляє СССР на з'їзді Компартії Східньої Німеччини

Східній Берлін. — У понеділок, 17-го травня, сюди прибув, як офіційний представник Совєтського Союзу на 9-ий з'їзд Комуністичної партії Східньої Німеччини, Михаїл Суслов, член совєтського Політбюра та головний марксистський теоретик Кремля. З'їзд східньонімецької Компартії розпочався у вівторок, 18-го травня.

Генеральний секретар КПСС Леонід Брежнєв не братиме участи в цьому 5-денному з'їзді, подібно як не брав участи в недавніх з'їздах Компартій Болгарії та Чехо-Словаччини. Хоча він бере участь в деяких публічних імпрезах в Москві, то далі поширюються поголоски про поганий стан його здоров'я.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Потрібна Комісія

Минулого понеділка Палата Репрезентантів схвалила законопроєкт, внесений республіканською конґресменкою Міллісент Фенвік з Ню Джерзі, який пропонує створити спеціяльну комісію для нагляду, щоб всі 35 держав, які підписали Гельсінкську Деклярацію минулого літа, додержувалися тих постанов, які стосуються людських прав, зокрема доглядала б, чи ці постанови додержують Совєтський Союз та його сателіти. Дещо відмінний законопроєкт був схвалений Сенатом ще на початку цього місяця і тому справу створення цієї комісії тепер розглядає спільна комісія обох Палат Конґресу, яка має полагодити деякі розбіжності.

Те, що Конґрес проголосував створити таку Комісію людських прав, до якої входило б чотири сенатори, чотири конґресмени та три представники виконавчої частини уряду і яка звітувала б перед Конґресом ЗСА, подаючи відповідні рекомендації, до великої міри треба завдячувати діяльності Комітету Оборони Валентина Мороза в Ню Джерзі, який нав'язав контакт з конґресменкою Фенвік і всіми іншими конґресменами Ню Джерзі, представив їм докази про постійне і грубе порушування людських прав совєтськими властями, що довело до того, що всі представники Ню Джерзі в Палаті Репрезентантів підтримали пропозицію створити цю комісію, а опісля в Сенаті подібний законопроєкт вніс республіканський сенатор Кліффорд Кейс, також із Ню Джерзі. Проте, в Конґресі „застряг" уже не один добрий законопроєкт, не мавши відповідної підтримки з боку виборців. Цим разом таку підтримку законопроєкт мав з боку виборців. української громади та інших етнічних груп висилкою листів і телеграм до законодавців. Ці старання увінчались успіхом: обидві Палати Конґресу проголосували створити таку комісію.

Проте, треба признати, що деяку „заслугу" в тому мають також кремлівські верховоди. Вони бо своїм постійним порушенням всіх національних, політичних, релігійних і загальнолюдських прав, ґарантованих совєтською конституцією, Універсальною Деклярацією Людських Прав Об'єднаних Націй та Гельсінкською Деклярацією, спонукали американських законодавців створити окрему Комісію для людських прав. Як недавно заявила конґресменка Фенвік, створення такої комісії було конечністю у виді наявно зростаючого гніту в СССР та постійного і безкарного порушення там всіх людських прав.

Конечність створення такої комісії в ЗСА унагляднив також факт, що совєтські власті вже почали кампанію проти нової організації в СССР, яка поставила собі подібне завдання: наглядати, чи уряд Совєтського Союзу додержується тих постанов Гельсінкської Деклярації, які стосуються саме людських прав.

Правильне окреслення

Минулої суботи віцепрезидент Нелсон Рокефеллер у Франкфурті, Західня Німеччина, заявив, що хоча вже проминула ера західньоевропейського імперіялізму, то тепер „продовжуються спроби перетворити світ у нову імперію, в якій ніколи не заходило б совєтське сонце".

Тими словами Віцепрезидент правильно окреслив Совєтський Союз як останню імперію в світі, додаючи, що сила цієї імперії базована на „мішанині царизму та марксизму, з колоніяльними примурівками". Таким чином Нелсон Рокефеллер підтвердив те, що вже давно твердять втікачі із СССР та дисиденти в самому Совєтському Союзі, заявляючи, що СССР — це тільки продовження царської російської імперії. На місце білих російських царів прийшли червоні російські царі, які не тільки внутрі своєї імперії продовжують та „вдосконалюють" народовбивчу політику своїх білих попередників, але також стараються поширити свої впливи на всі кінці світу. Змінилась назва імперії ,але не змінилися її цілі, хоча методи, якими сучасні кремлівські верховоди хочуть добитись цих цілей, далеко жорстокіші та більш нелюдяні.

Західньоевропейські та американські коментатори були здивовані гостротою виступу віцепрезидента Рокефеллера проти совєтської політики. Деякі з них вказують на те, що Рокефеллер не буде кандидувати на пост віцепрезидента на виборчій листі президента Форда й тому міг дозволити собі на такий гострий виступ проти Москви в час, коли Президент і державний секретар Генрі Кіссінджер, хоча виявляють розчарування, що Совєтський Союз порушує політику детанту, все одно продовжують порівняльно „примирливу" політику відносно СССР. Існує також можливість, що Нелсон Рокефеллер сподівається, що Крайова конвенція Республіканської партії може звернеться до нього, щоб він був кандидатом на президента.

Однак, не зважаючи на можливі причини так гострого виступу Рокефеллера, виступ був дуже на часі. Рокефеллер виголосив свою промову в Західній Німеччині саме в час, коли в Европі поширюються побоювання, що оборонна спроможність НАТО може послабнути, якщо до італійського уряду ввійдуть комуністи та якщо ЗСА обмежать свою участь у цьому оборонному союзі і то саме тоді, коли Совєтський Союз постійно скріплює свою мілітарну силу. Пересторога Рокефеллера про загрозу з боку імперіялістичного Совєтського Союзу мала на меті вказати західньоевропейським країнам, що в ЗСА добре розуміють цю небезпеку, хоча на перший погляд може здаватися, що Вашінгтон загрозу дещо легковажить.

Гострі слова віцепрезидента Рокефеллера про совєтсько-російський імперіялізм були виголошені також в час, коли в самому СССР зростають національні рухи спротиву поневолених Москвою народів. Проти большевицько - московського імперіялізму все частіше виступають не тільки поневолені народи в самому Совєтському Союзі, але також деякі комуністичні держави Східньої Европи, як Румунія і Юґославія.

До тих протестів проти совєтсько - російського імперіялізму тепер долучився авторитетний голос американського віцепрезидента, Нелсона Рокефеллера. Аби тільки цей голос не був „голосом у пустелі", та щоб підхопили його інші, зокрема у Вашінґтоні.

НАЦІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НА СХОДІ ЕВРОПИ

(3)

В СССР режим розвиває серед російської людности націоналістичні настрої, погорду до неросійських народів. Уряд прославляє генералів, що командували царським військом і творили Російську імперію: Суворова, Кутузова, Єрмолова, адмірала Ушакова та багато інших. Т. Шевченко називав царя Петра І „катом України", але комуністична партія вихваляє цього царя, як добродія українського народу.

Московський режим звелів історикам повернутися до ненаукової гіпотези про Київську державу, як „колиску" народів російського, українського та білоруського". Хоч за Київської держави ще не було російського (московського) народу, а жили на півночі племена під різними назвами. Ті області були під владою князів руснів із київської династії. Тепер дійшло до того, що історію Київської руської держави як і держави Галицько - Волинської вивчають історики московські. Українцям дозволено починати історію рідного краю від року 1917...

Москва виправдує походи царських армій на землі неросійські: мовляв, окупація України, Кавказу, Туркестану і т. д. були для поневолених народів „менше зло". Бо інакше ці країни попали б під владу польських, турецьких, англійських та всяких інших феодалів" і не дожили б до „визвольної" Жовтневої революції...

Натиск московського шовінізму та колоніялізму тяжко вдарив у першу чергу по народах, силою прилучених до СССР. Це показав перепис людности „каторжної імперії" (так назвав СССР російський історик Георгій Федотов). Року 1970 в Україні було майже 20 відс. росіян. В столиці Латвії — Ризі, де перед 1939 роком російська людність не досягала й 10 відс., начислено р. 1970 51 відс. росіян. Це результат, вивозу місцевої людности за Урал, а на місце латвійців прислано людей, що говорять „мовою Леніна". Мову Леніна накидає Москва поневоленим народам різним способом: через пресу, школу, через радіо та навіть в дитячих садках привчають малоліток до мови „старшого брата". Оскільки СССР (як твердить комуністична пропаґанда) наближається до комунізму, то Москва хоче досягнути „злиття - націй": так учив Ленін. Всякі протести „націоналів" проти гноблення їх мов і культури органи терору нещадно карають як „буржуазний націоналізм і шовінізм".

Репресії проти осіб жидівської національности в СССР мали різні форми ще з того часу, коли Сталін завзявся знищити опозицію групи Л. Троцького. Після Другої світової війни Сталін „відкрив" нельояльність жидів - громадян СССР — до комуністичного режиму. 1949 провідала Москву Голда Меїр, тоді міністер закордонних справ новоствореної держави Ізраїля. Жидівська людність совєтської столиці щиро вітала представницю Ізраїля, багато жидів — совєтських громадян — виявили бажання переселитися в країну своїх далеких предків. Вельможі Кремля не могли подарувати цього своїм підданим жидівської національности. Перед своєю смертю р. 1953 Сталін затівав учинити всесоюзний погром жидам. Вступом до того мав бути судовий процес проти жидів, визначних лікарів - спеціялістів, які дбали за здоров'я комуністичних вельмож у країні. Сталін твердив, що ті „лікарі - сіоністи", замість лікування, вкорочували життя своїм пацієнтам — комуністичним ватажкам... Помста за ці вигадані „злочини сіоністів", була тяжка: знищено еліту жидівської літератури, заборонено друкувати книги й газети жидівською (ідіш) мовою, закрито жидівські школи й театри. Таким чином, єдиному народові в СССР — жидам — заборонено навіть ширити комуністичну пропаґанду їхньою мовою. Радикальна чистка в партійному та урядовому апараті, у війську, в дипломатичній службі поставила осіб жидівського походження під постійну загрозу репресій: на кожного може прийти донос як на „сіоніста", і долі такого чоловіка ніхто не буде заздрити. Недарма колишній совєтський громадянин, науковець Агурський (тепер в Ізраїлі) свідчить, що всі совєтські жиди, коли б могли, покинули б СССР, країну, „де так вільно дихає людина".

Політика російського шовінізму та колоніялізму викликає критику, протести й відсіч у поневолених народів. Адміністрація гостро карає оборонців права народів: мовляв, вони виступають проти „пролетарського інтернаціоналізму"... Наступ російського інтернаціоналізму й шовінізму не обмежується народами, прилученими до СССР. Москва має своїх аґентів у всіх країнах (сателітах) Совєтського Бльоку. Вони пильно стежать за всім, що діється у цих „визволених" народів, і дають свої „поради" (накази), коли помічають щось супротивне інтересам Москви. Примір, Москва заборонила виставляти в польських театрах драму Міцкевича „Дзяди", бо цей твір найбільшого польського поета осуджує поневолення Польщі урядом царської Росії.

(Продовження буде)

ГОСПОДАРСЬКІ Й ПОЛІТИЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Едмонтон, Альберта, Канада (адг). — Д-р Богдан Гаврилишин у Шевченківській лекції намітив головні напрямні розвитку світового господарства й політики за найближчі десятиліття. Лекція була виголошена 20-го квітня 1976 р. в університеті Альберти заходами Дивізії східньоевропейських та совєтських студій в університеті Альберти та Клюбу українських професіоналістів і підприємців у Едмонтоні.

Д-р Б. Гаврилишин, директор Центру промислових студій (Centre d'etudes Industrielles) у Женеві та член Римського Клюбу, з'ясував, що можна досить точно передбачити деякі зміни, що наступлять у світі протягом найближчого десятиліття, а також можна, хоч менше точно, передбачити деякі інші зміни. До першої категорії прогноз треба зарахувати кліматичні зміни. Земля тепер знаходиться у прохолоджуючому циклі й середня температура обнизиться на кілька градусів цельсія. Наслідком того зменшиться плодючість землі і в деяких аґрарних полосах плянети через упадок урожаю деякі краї стоять перед великою загрозою голоду.

На підставі деяких процесів, що відбуваються на наших очах можна зробити деякі інші прогнози на майбутнє. Спостерігається дві на перший погляд суперечні течії: З однієї сторони через конечність постають понаднаціональні чи понаддержавні установи, що намагаються розв'язати проблеми, що не визнають державних меж. До таких проблем належать забруднення оточення, міжнародна торгівля тощо.

З другої сторони, діє також відосередній процес, тобто щораз більше рішень робиться в громаді, а не в центрі. Не раз виявляється, що загальні рішення якоїсь центральної влади не можна перевести однаково в дію в усіх підлеглих пунктах.

Тоді доповідач приступив до розглянення ймовірного майбутнього п'яти головних центрів світу.

ЗСА зійшли із свого становища незаперечної величі й тепер мусять погодитися із своїм неперворядним положенням. Опінія, що ЗСА є мілітарно непоборні, зазнала поважної поразки у В'єтнамі. Крім того, атомова зброя відограє щораз меншу ролю, бо під цим оглядом великі потуги „касують себе". Тому, що наслідки атомної війни були б такими страшними, ніхто при здоровому умі свідомо не вживатиме цієї зброї. Таким чином збройні сили ЗСА й СССР взаємно невтралізують себе і в майбутньому не мілітарна, а економічна сила буде рішальною.

Американський доляр втратив свою давню силу, а інші краї, м. і. Японія, перебрали чільне становище у виробництві. Наслідком цих послаблень та інших причин ЗСА вже не є тією світовою потугою, що колись. Все ж таки велике майбутнє лежить перед цією молодою й динамічною державою. Навіть коли економія інших держав росте швидше, то ЗСА стоять на чільному місці в економічному світі.

Західня Европа не являє собою ані мілітарної, ані економічної величі, але все ж лишилася ляборaторією, в котрій можна випробувати нові, цікаві поняття. Найкращим прикладом тут є Европейська економічна спільнота („Спільний ринок").

В Китаї (КНР) компартії вдалось, щоправда коштом ізоляції від решти світу, ліквідувати хоч деякі з тих лих, що від віків тяжіли на населенні. Тут натиск є на еґалітарності: Немає таких разючих клясових різниць, як у минулому. Коли на ринку появляється якийсь товар, то він буває доступним майже цілому населенню, чи це буде кулькова ручка, чи велосипед, чи хоч би медична опіка. У порівнянні із Західнім світом це все на досить низькому рівні, але цей, найвищий як на китайські відносини рівень доступний майже кожному. Населення вдоволене тим, що має, бо не знає нічого кращого, і тут є джерело єдности й духу народу.

Японії вдалося поєднати технічні осяги Заходу з власною традицією працьовитости. Ця країна крім того незвичайно важлива тим, що хоч вона дуже бідна на природні багатства, стала одною з великих світових господарських потуг. Але саме через брак власних природних багатств Японія мусить втримувати добрі відносини з усіма природно багатими країнами.

Д-р Гаврилишин тоді приступив до глибшої аналізи господарського та політичного життя СССР, а зокрема УССР. Совєтський Союз стоїть перед рядом поважних проблем: В азійських районах дуже поважним політичним (отже й військовим) суперником є Китай. Китаєві конче треба простору на розріст і одинокий можливий напрям є на північ, в Сибір. На ідеологічному фронті КНР слушно закидає СССР ревізіонізм, мовляв Совєтський Союз відійшов від начал марксистського комунізму. Другим джерелом совєтсько-китайського конфлікту є історичне суперництво між цими державами. Китай свідомий своєї кількатисячолітньої традиції і дивиться на СССР (чи Росію) як на зухвалого некультурного молодика.

На господарському полі центральне плянування, яке колись можна б було оправдати в хаотичних пореволюційних роках у відсталих районах, сьогодні приносить щораз більше шкоди. Комуністична система, що може досить добре працювати у відносно примітивних обста-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Людмила Волянська

УНІКАЛЬНА „МОЛОДА ДУМКА"

1

В п'ятницю 7-го травня на пробі в Нюйорському УНДомі, запрошена невтомним і невсипущим опікуном „Молодої Думки" Богданом Бідяком як представниця щоденника „Свободи", слухаючи співу дітей і все більше і більше очаровуючись, я жалкувала, що моєму наймолодшому синові вже сімнадцять, що мої діти вже виросли, і я не можу ні дочок, ні синів привезти до цього гурту симпатичних українських дітей, що ось протягом півтори години преобразилися в Орфеєвих нащадків під керівництвом справжнього чарівника-майстра, їх нового диригента Семена Комірного, про якого, з найкращими словами висловлюються і знавці, і любителі співу, і слухачі, і самі малі й більші хористи. Це про нього висловився один не абиякий знавець наших культурних процесів, потреб і осягів: „Очевидно, що це ласка Божа, і що так Вища Сила хоче, щоби зберегти „Думку" і „Молоду Думку", що післала нам Комірного". Це воно, Широке Море України, хлюпнуло нам нежданно, негадано свіжі сили, — „дивні перли", — як про це геніяльно сказав Євген Сверстюк.

Півтори години проби промайнули з несподіваною швидкістю, пісня лунала „дзвінко, радісно й щасливо", — як це сказав сам Комірний, довівши і цією пробою, на якій було лише чверть загальної концертової кількости дітей, що справді „великі можливості криються в цих життєрадісних єствах". Це також була поважна праця, хоч збоку все виглядало легко й не вимушено.

Самого диригента, мистецького керівника „Молодої Думки" Семена Комірного, було повчально спостерігати збоку. Він, як відомо, висловився про пресу, що він не дуже її „святкує", тож і про мою особу швидко „забув", пірнувши з головою в творчу працю, якою, здається, без перебільшення живе. Його тотальне віддання улюбленій справі — співові, таке наочне, що воно відразу бере в полон не тільки малих і більшеньких „дробинет" (вислів Ікера), але і старшо-думкарів, а навіть принагідних спостерігачів, як я. Співати з ним дітям легко і захоплююче, ба, навіть його (справедливі) напімнення діти сприймають „поспортовому" у добрій вірі й зі щирим каяттям.

На цю знаменну пробу я приїхала на годину раніше, їдучи просто зі „Свободи", і була винагороджена за це. Поперше мені вдалося познайомитися з двома чарівними дівчатками, Даркою і Реґіною, які впровадили мене в „таємниці" цього прегарного дитячого хору вже заздалегідь перед пробою, розповівши мені, що вони вже співають чотири роки (коній з них по десять аж (!) років), що в них була колись „дуже добра диригентка" панна Яра Кекіш, а тепер „ще кращий диригент, „ліпший за всіх", „бо він гарно вчить" і „дає співати гарні пісні". Обом малим хористкам найбільше до вподоби „Співайте разом з нами", пісня, яку і я „любитиму співати, як її почую". Що вони знають співати „аж тридцять пісень", і що гарні-гарні і „Дорога нас кличе" і „Смійся, сонце" і „Женчичок"...

Коли ж почалася проба, мене чекала ще одна мила несподіванка: в залі, де мала бути проба, співали з диригентом С. Комірним обоє солістів „великої" „Думки", і ми прийшли якраз, щоб помилуватися голосом Євгенії Турянської, яка співала мою улюблену арію з „Трубадура".

Вправляв своє сольо і тенор Євген Титла, так що я вже мала уяву, що почую пізніше на пробі дорослої „Думки", яка мала відбуватися також тоді, півтори години пізніше. Я почула, — і це був справжній духовий бенкет!

Кімната почала заповнюватися малечею, і незабаром я бачила хор в акції. Тут мусила погодитися з тими, що писали про Комірного, що він не лише „талановитий дириґент, але й знаменитий дитячий психолог, якого діти люблять, не сваволять на пробах та через те охоче і швидко вивчають усі композиції". Проба охоплювала яких 25 дітей, бо це була лише частина „Молодої Думки", переважно діти, що живуть на Манґеттені. Поза нею існують філії і в інших містах, а навіть — в двох стейтах. Це: Йонкерс, Квінс, Ґемстед, Пассейк і Нюарк. І в кожному випадку — це відданість і посвята батьків-ентузіястів співу, які засновують все нові філії, дбаючи про добро своїх дітей і громади. Після проби в розмові з невсипущим і невтомним опікуном „Молодої Думки" п. Богданом Бідяком, довідуюся дуже багато про цей ансамбль; про людей, які працюють в ньому, а імпозантна документація: програмки концертів і виступів; рецензії з газет, дбайливо витяті й збережені в помистецькому оформлених і ілюстрованих альбомах (мистці Богдан і Євгена Титли); альбоми світлин і докладний щомісячний „Бюлетень" дають повний перекрій діяльности цієї майже унікальної, вже не тільки мистецької одиниці, а таки мистецької інституції.

Спинимося над „Бюлетнем". Це теж один з невичерпних проєктів підприємчивого пана Богдана. Його конструктивним помислам немає кінця. „Бюлетень" інформує, пояснює, картає, вимагає, хвалить, просить, — одне слово — не дає заснути летарґічним сном тій частині нашого громадянства, яке мусить і може сказати своє слово в розвитку нашого вокального мистецтва. Читаючи „Бюлетень", довідуєшся, що „жниво велике, а женців мало", що не можна, відсвяткувавши всі „ювілеї", спочити „на лаврах", бо приходить завтрішній день, і треба защепити любов до рідного в молоденькі душі, а піснею це без сумніву найлегше зробити.

Читаючи „Бюлетень", пізнаєш історію хору: це втретє за двадцятисемилітнє тривання „Думки" при Товаристві діє дитячий хор. В першій декаді існування був хор хлоп'ячий, бо й „Думка" була чоловічим хором. В другій декаді і „Думка" і „Молода Думка" були з мішаними голосами. Ці дитячі хори існували тільки по парі років і припинили свою діяльність. Але ось, відновлена в третій декаді життя „Думки" молода її тезка існує і набирає росту вже п'ятий рік.

(Продовження буде)

Про потреби українсько-польського порозуміння

II

На закінчення зустрічі висловив признання і подяку К. Зеленкові віцепрезидент Конґресу Полонії керівник політичного відділу Казімір Луковський.

Інтерв'ю для польської газети

1-го березня Зеленко уділив інтерв'ю редакції польського щоденника „Дзеннік Звйонзкови". Газета помістила звідомлення: „Гість з Лондону відвідав редакцію", в якім читаємо між іншим: „Розмова провадилась про польсько-українські взаємини, в минулому часто так дуже трагічні і болючі. Було б, однак, нещастям, коли б ми жили привидами минулого. Живучи минулим, будемо допускатися тих самих помилок і злочинів, які на втіху ворогам допроваджували до взаємної боротьби і погромів. Зеленко вичерпно поінформував редакцію про завдання Польсько-Українського Товариства в Лондоні та Ради Приязні в Чікаґо... Ми почали польсько-український діялог в надії, що він допровадить до порозуміння... і це стане осередком для народів цілого бьоку Середньо-східньої Европи.

Зеленко — почесний гість Конґресу Полонії.

17-го березня Зеленко був почесним гостем на річних зборах Конґресу Полонії Відділу на стейт Ілліной. Там в присутності понад ста делеґатів польських організацій він виголосив коротку промову про потребу концентрації сил еміґрації обох народів для спільної визвольної цілі. Присутні тепло прийняли промовця. Гостя привітав К. Лукомський, проводив зборами президент Конґресу Полонії д-р Т. Ковальський.

Зустріч з українською громадою

На кінець побуту в Чікаґо 18-го березня К. Зеленко виступив перед українською публікою. Тема доповіді: „Українсько-польські стосунки, аналіза минулого, перспективи на майбутнє".

На підставі широко опрацьованого матеріялу прелеґент вказав на те, що польські інтелектуальні кола не тільки на еміґрації, але також в краю, визнають потребу співпраці з українцями. Імперіялістична політика Польщі скрахувала, сьогодні Польща практично національно монолітна держава.

Участь поляків у Польсько-Українському Товаристві в Лондоні численна. Зеленко проаналізував настрої поляків в Польщі, спинився докладніше над відомою статтею „Львів'янина", надісланою з Польщі, що недавно була публікована в польській і українській пресі. Поляки приходять до переконання, що тільки спільними зусиллями полневолених народів можливо відзискати повну незалежність.

У дискусії були завваги, що поляки більш серйозно оцінюють потребу співпраці, ніж українські кола. Активні також польські центральні установи, члени президії Конґресу Полонії. У нас не доцінюють вартости співпраці з нашими сусідніми народами.

Участь К. Зеленка у ділових нарадах Ради Приязні.

При співучасті нашого гостя делеґації української і польської груп Ради Приязні в Чікаґо відбули також ділову нараду для перегляду основних заложень наших міжнаціональних взаємин.

Приймаючи засаду, що еміґраційні групи не компетентні заключувати будь-які конкретні договори, чи зобов'язуючі територіяльні визначування, тим не менше, однак, ми повинні визнавати та придержуватися у наших взаєминах загальнолюдських принципів. Декларація Приязні, яку наші національні репрезентації Ради Приязні схвалили в минулому, узгляднювала радше чуттєві моменти наших взаємин. Заіснували, однак, факти, які спонукали українських членів Ради вимагати точнішого оформлення наших підставових принципів. Зокрема, заява президента польського екзильного уряду Островського про те, що уряд його буде стриміти до відзискання для Польщі т. зв. „польських східніх земель з Львовом і Вільном", спонукала нас вимагати розгляду цього становища. По довшій дискусії остаточно обидві делеґації при співучасті К. Зеленка устійнили текст заяви, в основі якої є етнічний принцип. Заява ця зобов'язуватиме усі національні групи, що належать до Ради Приязні, а також індивідуальних членів тих груп, тому доцільно подати її повний текст.

Заява про етнічний принцип.

Щоб оминути будь-які непорозуміння поміж нами і з'ясувати наші позиції назовні, польська і українська делеґації до Ради Приязні Народів Середньо-східньої Европи в Чікаґо узгіднили такі ствердження:

1. Високо оцінюючи і поділяючи основні засади та цілі Ради Приязні, обидві делеґації повторно приєднуються до принципів, висловлених у спільній Деклярації Приязні.

2. Українська і польська делеґації стверджують і визнають право кожного народу на повне національно-державне самовизначення, тобто, на самостійне життя у власній національній державі.

3. Разом із тим обидві делеґації відкидають, які б не було форми насилля одного народу над другим, дискримінацію окремих груп та привілеї інших, під яким би це не було претекстом. Також обидві делеґації відкидають кожне насилля у будь-якій формі, накинене нашим народам чужою силою проти їхньої волі.

4. Щодо майбутнього державно-політичного влаштування долі обох народів, українська і польська делеґації визнають обопільно право кожного народу до його національної території, замешканої в більшості даним народом. На мішаних і спірних теренах принцип самовизначення повинен би здійснитися шляхом плебісциту, тобто, вільного і нічим не обмеженого волевиявлення населення даного терену.

5. Українська і польська сторони визнають потребу забезпечення прав меншостей. У своїх відносних державах права національних меншостей на вільний розвиток будуть забезпечені з тим наміром, що ті меншості, замість кісткою незгоди і причини до конфліктів, стануть поєднуючими зв'язками поміж їхніми вільними країнами.

6. Обидві делеґації визнають

(Закінчення на стор. 4-ій)

ГОСПОДАРСЬКІ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

винах (Китай), вже неприймінна до Советського Союзу. Тут економіка вже надто розвинена й різнородна і нею непрактично керувати з центру. А таке центральне плянування вже дуже шкідливе в деяких високорозвинутих державах РЕВ (Ради економічної взаємодопомоги — „комекон").

Доповідач пригадав, що в СССР на приватних ділянках, що становлять біля 3-х відсотків орної землі, вирощується 25 відсотків усіх сільсько-господарських плодів держави.

На політичнім полі в ССCР ростуть і сильнішають вищезгадані відосередні сили і тут є великі перспективи перед Україною. Україна сьогодні має багато краще розвинені кадри фахівців у різних галузях (чого не було в 1918 р.) і є багато краще підготована до самостійного державного життя. На думку д-ра Гаврилишина, кожна країна повинна у своїм процесі дозрівання перейти всі фази розвитку. Одна важлива фаза є почуття національности та самостійности.

Доповідач звернув увагу, що на підставі його власних спостережень під час відвідин України, в УССР можна відчути „українську душу". Так, русифікація є далекосяжною, але коли пошукати, трошки глибше сягнути, то відчувається дуже сильно цю „українську душу", а це дуже відрадне явище.

Публіка гаряче привітала доповідь тривалими оплесками. Після лекції д-р Гаврилишин відповідав на ряд питань.

Треба відмітити, що не зважаючи на складність теми, доповідач висловив свої думки наскрізь зрозуміло, хоч ні на хвилину не вдавався до якихось „популяризацій". Слухачі одностайно підкреслювали, що це була одна з найкращих Шевченківських лекцій в історії цієї серії.

Лекцію відкрив проф. д-р Манолій Лупул, професор педагогічного факультету університету Альберти, а доповідача представив адв. Ярослав Росляк, голова кримінальної прокуратури провінції Альберти та президент Клюбу українських професіоналістів та підприємців. Після лекції доповідачеві подякував проф. д-р Метро Га譯лацан, директор Дивізії східньоевропейських та совєтських студій. Шевченківські лекції відбуваються щороку весною в університеті Альберти заходами Дивізії східньоевропейських та совєтських студій та Клюбу українських професіоналістів і підприємців.

Українські мистці – у 200-річчя ЗСА і 100-річчя Українського Поселення

Ню Йорк. (ік) — В Українському Фестивалі, який відбувся в Ню Йорку у днях 14-16 травня ц.р., який стягнув був масу української і чужинецької публіки і знайшов голосний відгук в американській пресі, зокрема в „Н. И. Таймсі", про що вже інформовано взяли активну участь також українські мистці, зорганізовані в Об'єднанні Мистців Українців в Америці. В п'ятницю, 14 травня, одночасно з відкриттям Фестивалю на 7-ій вулиці, відбулося відкриття виставки образотворчого мистецтва в ґалерії Літературно-Мистецького Клюбу при 2-ій евеню, при чому вхід до будинку був спеціяльно удекорований, а у вестібюлі перед входом до головної залі пишалися могутня скульптура Михайла Черешньовського, маєстатична постать Лесі Українки. О год. 6 по пол. виставку офіційно відкрив від Управи ОМУА мистець Петро Андрусів, який пригадав скромні перші початки праці українських мистців в Америці та їхньої професійної організації ОМУА, згадавши при тому ініціятора й першого та довголітнього голову тієї організації, покійного Сергія Литвиненка, як також інших видатних мистців, які в міжчасі відійшли з цього світу. Другим промовцем був Иосип Лисогір, який, як голова Крайового Комітету відзначування роковин 200-річчя ЗСА й 100-річчя українського поселення, дякував мистцям, що вони своєю творчістю підносять вгору рівень всього українського життя в Америці та які, зокрема, своєю участю в актуальних ювілеях, засвідчують свій тісний зв'язок з усією українською громадою. Екзекутивний директор мґр Іван Базарко подякував на руки П. Андрусева мистцям від місцевого Комітету відзначення цьогорічного Американського і Українського ювілеїв. Голова Літ.-Мист. Клюбу інж. І. Жуковський згадав бідні початки цієї організації, яка проте власними силами, при жертвенній допомозі мистців, добилася чималих успіхів. Виставка охоплює 66 експонатів, образів і скульптур. Образи — різних напрямків — від суворого академічного реалізму до абстрактного і безпредметного напрямку, як теж різної техніки малювання. Вона подекуди ретроспективна, презентуючи деякі твори вже з давніх років, як теж мистців, ОМУА видало англомовну що їх уже нема в живих. 4-сторінкову програму з надписом: „Травень 14- Червень 7 1976- українська мистецька виставка з нагоди 200-річчя 1776-1976".

Сен. Боклі в обороні...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ються з політикою уряду у Вашінгтоні та піддержують боротьбу поневолених народів.

Про заслуги сен. Боклі для України й інших поневолених народів говорила п-і Марія Душник, заступниця головного предсідника УНС, член Політичної Ради УККА і тепер голова нюйоркського Комітету за перевибір сен. Боклі. Вона згадала, що сен. Боклі кожного року вносить відповідні залви в Сенаті з нагоди Дня Української Незалежности, піддержує відзначення „Тижня Поневолених Народів" та обороняє українських політичних в'язнів. Останньо, говорила вона, заходами сен. Боклі совєтський уряд дозволив одному молодому українцеві виїхати в України до свого тяжко хворого батька, який з дружиною живе в околиці Ню Йорку. За ті заслуги сен. Боклі одержить „Шевченківську Грамоту Волі" на XII-му Конґресі Українців Америки в жовтні ц. р. в Ню Йорку.

Піддержуючи змагання українців та в обороні своїх народів виступили з короткими промовами Кестутіс К. Мікляс, член Головного Комітету для Визволення Литви та екзекутивний голова Об'єднання Балтійського Заклику до ОН, і Алан Пенза, президент Естонського Товариства в Лонґ Айленді.

У мистецькій частині програми виступили Український Танцювальний Ансамбль під проводом п-і Мілі Осененко та Ансамбль Бандуристів 42-го Відділу ООЧСУ ім. Костя Місевича.

Виставка українського мистецтва, яку дуже подивляв сен. Боклі, включала образи артиста-маляра Івана Кучмака, українську кераміку, вишивки і т. п. Виставку приготовили Іван Кучмак, Тарас Вакулинський та п-і Зеновія Зарицька.

Сен. Боклі привітали молоді дівчата в українських народних строях традиційним українським звичаєм — хлібом і сіллю.

На початку та при закінченні програми відспівано американський і український національні гимни.

На Нюйоркському...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

новітньої історії України та поробила старання про його введення в програму навчання університету, коли дізналася про такі можливості ініціювати спеціяльні курси, які університет вводить на вимогу студентів та яким надає офіційного характеру, включно із кредитами. Курс новітньої історії України, який відбудеться в осінньому семестрі, даватиме його студентам повні чотири кредити за його закінчення.

Одержавши детальний плян викладів пропонованого курсу, Управа Українського Клюбу зібрала підписи студентів під петицією про введення цього курсу та предложила її разом із цією програмою та даними про пропонованого викладача. Комітет Навчальної Програми Нюйоркського Університету розглянув цю петицію та апробував курс, включаючи його повністю в навчальну програму університету та в його бюджет.

Досі на Нюйозкському

Досі на Нюйоркському два курси української мови, на яких викладає проф. Зірка Дерлиця, і вони є частиною програми навчання чужих мов. Курс новітньої історії України апробований тільки на осінній семестр, як це передбачає програма ініційованих студентами курсів, але про такий, чи інший курс в черговому семестрі можуть студенти поробити старання перед новим семестром, зібравши відповідне число підписів зацікавлених студентів.

Звернення Статутової Комісії УККА

Згідно з постановами Розділу XII-го Статуту Українського Конґресового Комітету Америки, усі пропозиції на зміну Статуту УККА повинні бути предложені Статутовій Комісії УККА щонайменше 90 днів перед черговим Конґресом Українців в Америці.

Щоб дати змогу Статутовій Комісії розглянути уважно всі надіслані пропозиції змін Статуту УККА й предложити їх для ухвали Конґресові Українців в Америці, що має відбутися в жовтні 1976 року, Статутова Комісія звертається прилюдно із закликом до всіх занітересованих Членів УККА висилати відповідно оформленні на письмі пропозиції змін Статуту до Канцелярії УКА в Ню Йорку по змозі до кінця червня 1976 року.

Ню Йорк, 10-го травня 1976 року

Статутова Комісія Українського Конґресового Комітету Америки

Будують пам'ятники „маршалові" Брежнєву

Москва. — Газета „Известия", орган Верховної Ради СССР, опублікувала в ч. з 9-го травня ц. р. офіційний комунікат Президії Верховної Ради про надання військового ступеня маршала для генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Ілліча Брежнєва і рівночасно у цьому ж числі помістила великий ілюстрований односторінковий репортаж про відкриття в родинному місті Брежнєва у Дніпродзержинську в Дніпропетровській області в Україні, великого пам'ятника з бронзи. Ілюстрація в „Известиях" показує сотні людей, які зібралися біля пам'ятника нового „Сталіна" з прапорами і транспарентами та дивляться „в задумане обличчя Леоніда Ілліча на постаменті". Згідно з інформаціями газети, Леонід І. Брежнєв народився і розпочав „своє трудове життя" в робітничому селищі Каменское, працював спочатку слюсарем в металургійному заводі, потім учився в Дніпродзєрижинському інституті ,де здобув інженерський диплом. Тут також розпочав свою партійну кар'єру, виконуючи різні функції, бо, як пише газета, „куди би не скерувала Компартія Леоніда Брежнєва, він завжди і всюди з великою впертістю боровся за її велике діло, проявляючи при тому клясову принциповість, діловитість і вміння оцінювати людей".

Після відкриття пам'ятника, партія зіґнала людей на мітинґ, на якому призидіював сам Володимир Щербицький, який дякував Президії Верховної Ради за найменування Брежнєва „видатного стратега і організатора", маршалом Совєтського Союзу, називаючи його „людиною віку, що принесла людству мир".

Владика Митрополит...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

і громадському житті української громади поза Батьківщиною.

У вівторок 11 травня Вл. Митрополит Мстислав відвідав Єпископа УКЦ Владику Августина. Зустріч двох Владик дала їм нагоду до довшої розмови, під час якої порушено багато проблем з церковного й громадського життя української збірноти в діяспорі.

У середу 12 травня Митрополит Мстислав зложив візиту Первоієрархові Англіканської Церкви, Архиєпископові Кентерберійському Доналдові. Присутніми під час цієї зустрічі були канонік о. М. Мур та адміністратор УАПЦ о. С. Богатирець. При цій нагоді Вл. Митрополит висловив Кентерберійському Архиєпископові сердечну подяку за його далекойдучу прихильність і поміч в акції за звільнення з неволі о. Василя Романюка та передав йому копію меморандуму Секретаріяту СКВУ до Об'єднаних Націй в справі релігійних переслідувань в Україні.

Ранком 14 травня, в день 34-ої річниці своєї єпископської хіротонії в Києві, Владика виїхав до Манчестеру, де відбудеться з'їзд духовенства і представників парафій УАПЦ з терену Англії.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

Українські домовласники Ню Йорку

Управа Товариства Українських Домовласників в Ню Йорку, повідомляє, що:

— робиться старання одержати оливу до огрівання домів по зниженій ціні. Після закінчення переговорів про вислід подасться до відома членам товариства.

— На 90 українських домовласників в Мангаттані, вписалося вже в члени нашого товариства 34, інші покищо чекають.

— Тепер активізується справа організації філій Т-ва Українських Домовласників, в Бруклині, Квінсі, Бронксі та Стетен Айленді.

В залученні пересилаємо Вам копію статті, що появилася 18-квітня ц. р. в „Ню Йорк Таймс Магазин". про можливості ліквідації т. зв. рент контролі та її наслідки на оживлення розбудови міста. Остаточне вирішення справи рент контролі. залежатиме від стейту, який платить річно 13 мільйонів дол. для втримання 650 міських урядовців, які працюють для рент контролі. Можливо, що тепер у нашій ділянці міста є добра нагода купити дешево будинок, бо після знесення рент контролі, ціни на будинки підуть вгору. — Тепер прийшли горячі дні: діти відкривають гидранти і вода заливає вулиці і хідники, що утруднює переїзд автом дорогою та перехід хідником. Якщо такий випадок зайде у Вашому бльоці, дзвоніть до Водного Відділу Ню Йорку на число телефону: BE 3-4587 і просіть, щоб приїхали на Вашу вулицю і влучили до гидранту обруч — „гарнесс", а з боку гидранту „спрінклер" для дітей.

Український Літературно Мистецький Клюб

Ню Йорк 149-2 ав.

Ню Йорк. — З Літературно - Мистецького Клюбу повідомляють, що у п'ятницю, 21-го травня ц. р. о год. 7:30 вечора, відбудеться там Вечір на пошану Івана Франка у 120-річчя з дня народження і 60-річчя смерти. Участь візьмуть: д-р Лука Луців і д-р Микола Вацик. У програмі музичної частини вечора: кантата Мирослава Скорика — „Весна", до слів Івана Франка зі стереозапису.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ НЕСПОДІВАНОЇ СМЕРТИ нашого Найдорожчого СИНА

бл. п.

ЮРІЯ ЛЕХНОВСЬКОГО

буде відправлена

у вівторок, 25 травня 1976 р.

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ З ПАНАХИДОЮ

в КЕРГОНКСОНІ, в год. 8-ій рано в КАПЛИЦІ — відправить Всч. о. І. Мак;

в ПАССЕЙКУ, в год. 9-ій рано, в церкві СВ. ВОЗНЕСІННЯ — відправить Всч. о. Форостів.

Також Пастор З'єднаної Церкви в КЕРГОНКСОНІ проведе ЗАУПОКІЙНІ МОЛИТВИ — Всч. В. Гайсон, в год. 7:30 веч.

Просимо про молитви за спокій душі Покійного.

РОДИНА

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, 18-го грудня 1975 р., на 72-му році життя, відійшов у Вічність наш Найдорожчий МУЖ, БРАТ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

ЮРІЙ КІҐІЧАК

бувший Учасник Визвольних Змагань, залишаючи нас у безмежному смутку і жалю.

В хвилинах нашого горя, наші Рідні, Приятелі і Знайомі виявили нам багато серця і тепла, а Покійному виявили пошану і любов, за що складаємо щиру подяку.

В першу чергу дякуємо о. д-рові Д. Библові за переведення похоронних відправ і за зворушливі слова в УКЦ св. Івана Хрестителя в Нюарку. Рівнож дякуємо пароховi УПЦ в Ірвінґтоні і капелянові Вільного Козацтва д-рові Ю. Шумовському за відправу Панахиди і прегарну проповідь.

Дякуємо Приятелям-Хористам, які звеличали Покійного своїми співами під час похоронних відправ.

Складаємо щиру подяку д-рові І. Карапінці за прощальні слова від станиці ОбВУА в Нюарку і отаманові Б. Дацківському за прощальні слова від Вільного Козацтва. Щира подяка всім бувшим Воякам і Козакам, які віддали останню честь Покійному. Особлива подяка отаманові Б. Дацківському і Козакам за несення домовини і останній апель над могилою.

Рівнож дякуємо мґр Р. Мариновичеві за милу згадку про Покійного під час радіопрограми.

Складаємо щиру подяку д-рові Любі і д-рові Юрієві Стефанівським за жертвенну медичну опіку під час важкої недуги Покійного.

Щиро дякуємо Всім за численні жертви на Служби Божі, пожертви на добродійні цілі і за квіти. Дякуємо мґр В. і п. О. Гнатик за збірку на пам'ятник, і мґр О. Лисинецькому за збірку на інвалідів-вояків. Всім Жертводавцям щира подяка.

Наша сердечна подяка Всім, хто особисто, листовно, чи телефоном висловили нам співчуття з приводу нашого горя. Нехай Господь обдарує Вас ласками за це, що поділили з нами нашу невимовну печаль.

ОЛЬГА — дружина і ДІТИ

Вшанування бл. п. Миколи Понеділка в Чікаґо

В неділю 7-го березня ц. р., в сороковий день смерти бл. п. Миколи Понеділка, чікагська громада вшанувала пам'ять цього заслуженого письменника-гумориста і здібного артиста української сцени.

Зорганізувало і заініціювало це вшанування гуцульське товариство ,,Чорногора'' в Чікаґо, де головою вже від кілька літ є мгр Микола Домашевський. Чому за цю справу взялися чікаґські гуцули тоді, коли покійний письменник був ,,гуцулом'' з Херсонщини?

Це пояснюється кількома причинами: поперше, покійний втішався великою пошаною серед чікагської української громади, а зокрема, гуцульської, подруге, він на щорічних гуцульських Вечорах гумору й пісні, яких було сім, завжди був незаступимим конферанс'є і вже так і вважали його в Чікаґо ,,адоптованим херсонським гуцулом'', а потретє, він був кумом і близьким другом родини Домашевських. Тому гуцули Чікаґо під проводом кумів покійного Миколи Понеділка і відзначили з таким пієтизмом цю сумну дату.

У той день в православному соборі св. кн. Володимира о. протопресвітер Федір Білецький, настоятель собору, разом з о. крилошанином Мар'яном Бутринським, парохом української католицької церкви свв. Володимира й Ольги, відправили панахиду, по якій в церковній залі відбулися скромні поминки по бл. п. Миколі Понеділкові.

Жалібні сходини відкрив голова товариства ,,Чорногора'' мгр Микола Домашевський, згадавши про Покійного в день його сорокаденної смерти, а потім покликав до президіяльного столу обох священиків, голову редакційної колегії журналу ,,Гуцулія'' й Історії Гуцульщини д-ра Василя Стефурака, проф. Юрія Степового, голову Літературного фонду ім. Івана Франка проф. Адама Антоновича і похресника покійного письменника Василька Домашевського.

Голова гуцульського т-ва ,,Чорногора'' мгр Микола Домашевський запросив до слова проф. Юрія Степового, який накреслив силует покійного літератора, артиста й громадського діяча Миколи Понеділка. Слово проф. Ю. Степового було надзвичайно чутливе і викликало у присутніх зворушення. Потім говорив голова Редколеґії ,,Гуцулії'' й Історії Гуцульщини д-р Василь Стефурак. Слово його було не менше хвилююче і тепле. Після нього говорив о. прот. Федір Білецький, накресливши силует Покійного, як визначного письменника, доброї людини та доброго християнина. Промовляв також голова Літературного фонду проф. Адам Антонович, відзначивши Покійного як лавреата нагороди Літературного фонду, яким Покійний був свого часу нагороджений.

Представник Об'єднання видавців ред. Микола Денисюк, поділившись з присутніми своїми спогадами про Покійного, запропонував перевести збірку на Видавничий фонд ,,Слова'' ім. Миколи Понеділка, що й зроблено. На закінчення споминів мисткиня Марія Гарасовська-Дачишин продеклямувала вірш Покійного вже Теодора Курпіти, присвячений Миколі Понеділкові.

Мгр Микола Домашевський, подякувавши присутнім, яких було понад півсотні, запросив їх на скромну перекуску та каву, якою частували Орися Андрушко та Антоніна Бірдяк.

Відзначення сороковин Покійного відзначалось соборним характером, притаманним бл. п. Миколі Понеділкові.

Катерина Домашевська

Про потреби...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

корисними і позитивними концепції тісної співпраці або поєднання націй даного терену у формі реґіональної спільноти, або в бьоці держав із спільними інтересами. Такі, однак, з'єднання держав мусять заіснувати без будь-якого тиску на основі рівности та збереження своїх підметних прав державної нації. В цьому пляні вони також бачать майбутнє влаштування взаємин поміж вільною Україною і вільною Польщею.

7. В цьому дусі українська і польська делегації рішені співпрацювати в Раді Приязні та піддержувати і поширювати ті ідеї посеред земляків своєї національности.

Повищу заяву запропоновано також іншим національним групам, членам Ради, а також литовцям і білорусинам для одобрення.

У загальному треба ствердити, що перебування Костя Зеленка в Чікаґо помітно причинилося до з'активізування питання співпраці поміж еміґраціями слов'янських народів Середньо-східньої Европи.

Участь українців Лос Анджелесу в Міжнародному Фестивалю

З нагоди відзначування 200-річчя американської незалежности, і 100-річчя українського поселення в Америці, українська громада міста та околиць Лос Анджелесу, Каліфорнія, відограватиме активну ролю в святкуванні 200-річчя у співпраці з міським урядом Лос Анджелесу.

Найважливіша частина, в якій участь братимуть українці, відбуватиметься 22-го та 23-го травня, в час Міжнародного Фестивалю.

В приготуваннях до Міжнародного Фестивалю, зорганізовані до співпраці разом із шістдесятма етнічними групами є офіційні представництва кількох південно американських, західньо европейських та азійських держав. Їхньою метою є якнайкраще представити різноманітні культури народів поселених в Лос Анжелесі. Міський Фестивальний комітет Лос Анджелесу, який зактивізував до співпраці всіх цих людей, очолює відомий у нашій громаді інж. Олег Чайковський, котрого праця в Міському комітеті виказалась конечною до зорганізування Фестивалю та координації етнічних груп.

Кожна етнічна група, між ними й українська, матиме кіоски розставлені в центрі міста на два дні, де будуть виставки мистецтва та культурних надбань як також спеціяльно приготовані даною групою страви, які можна буде попробувати публіці. Разом із кіосками, в яких виставлятимуть експонати, будуть сцени приготовані на виступи танців, співу, поодиноких національностей.

Українську участь в Міжнародному Фестивалі підготовляє та організує Ініціятивний громадський комітет, який складається з представників, таких організацій: управи православних церков св. Андрея і св. Володимира, Сестрицтво ім. Княгині Ольги, Т-во св. Імени, СУМА, Ліґи Православної Молоді, Пласту, та Союзу Українок Америки, як також і декілька поодиноких осіб.

Українці виступатимуть з народними танцями та співом у народних строях, з експонатами культурних надбань України. Зокрема українська громада в Лос Анджелесі, виставить вишивки, різьби, кераміку, писанки, літературу, лінорит, графіку та малярство.

Ліда М. Василин

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО КОВРИН, член УНСоюзу Відд. ч. 142 Т-ва св. Михаїла в Елізабет, Н. Дж. помер 28 грудня 1975 р. на 87-му році життя. Покійний народився в Україні. Полишив в смутку рідних Анну, Марію, Василя і Івана. Похорон відбувся 31-го грудня 1975 р. на цвинтарі св. Гертруди в Колонія, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

ГАЛИНА ПОПІЧКО, членка УНС Відд. ч. 127 Т-ва св. Миколая в Бофало, Н. Й., померла 3-го лютого 1976 р. на 79-му році життя. Покійна народилася в Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1952 р. Похорон відбувся 7 лютого 1976 р. на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

ФРАНСЕС ЯГЛА, членка УНУНС Відд. ч. 388 Т-ва Запорожська Січ в Честер, Па., померла 23 січня 1976 р. на 83-му році життя. Покійна народилася в Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1929 р. Полишила в смутку родину. Похорон відбувся 26 січня 1976 р. на цвинтарі в Линвуд, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

СТЕПАН КАЛКА, член УНС Відд. ч. 218 Т-ва Сокіл в Кампбел, Огайо, помер 23 січня 1976 р. на 85-му році життя. Покійний народився в Україні. Став членом УНСоюзу в 1933 році Похорон відбувся 26 січня на цвинтарі Кальварія в Янґстави, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

О. ІВАН ПЕРЕЙМА, член УНСоюзу Відд. ч. 464 Т-ва ім. Лесі Українки в Ошава, Онт., помер 31 січня 1976 р. на 68-му році життя. Покійний народився в Годеве, Саск. Став членом УНСоюзу в 1959 р. Полишив в смутку двох сестер і двох братів. Похорон відбувся 3 лютого 1976 р. на цвинтарі свв. Володимира і Ольги в Ошава, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

ГРИГОРІЙ КУК, член УНС Відд. ч. 5 Бр-ва св. Миколая в Асторія, Н. Й., помер 13-го лютого 1976 р. на 83-му році життя. Покійний народився в Україні. Став членом УНСоюзу в 1933 році. Полишив в смутку дочку Анну, сина Василя, внуків Барбару, Патріцію і Діяну, та правнуків Лізу, Лавра, Даріо і Петра. Похорон відбувся 17 лютого 1976 р. на цвинтарі Кальварія, в Ню Йорку.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

ЛЕНА БИЛЬЦІВ, членка УНС Відд. ч. 200 Т-ва Вільна Україна, в Озон Парк Ню Йорк, померла 29 листопада 1975 р. на 68му році життя. Покійна народилася в селі Підкамінь, повіт Рогатин, Україна. Стала членкою УНС в 1962 році. Полишила в смутку синів Володимира і Стенла та дочку Геню і ближчу й дальшу родину на Україні. Похорон відбувся 2 грудня 1975 р. на цвинтарі в Озон Парку, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Іван Пригода, секр. Відд.

МИХАЙЛО ОТИСОВЯН, член УНС Відд. ч. 7 ім. Дмитра Вітула в МекАду, Па., помер 11 лютого 1976 р. на 63-му році життя. Став членом УНСоюзу в 1939 році. Полишив в смутку дружину, 2 сестри, 1 брата. Похорон відбувся 14 лютого 1976 р. на цвинтарі Кальварія в Друмс, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

КАТЕРИНА ОПРУТИНСЬКА, членка УНС Відд. ч. 321 Т-ва свв. Петра і Павла в Феніксвілле, Па., померла 8 лютого 1976 р. на 82-му році життя. Стала членкою УНСоюзу в 1939 році Полишила в смутку чоловіка Юліяна, синів Володимира, Івана, Григорія, Йосифа і Роберта, дочок Гелену і Марію, 12 внуків і 2-х правнуків та 1 сестру в Польщі. Похорон відбувся 9 лютого на цвинтарі свв. Петра і Павла в Феніксвілл, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

РОМАН ЛЕСЬКО член УНС Відд. 96 Т-ва св. Івана в Пітсбурґ, Па., помер 6 лютого 1976 р. на 81-му році життя. Покійний народився в Галичині, Україна. Полишив в смутку дружину Марію, дітей Івана, Стефана, Йосифа, Розу, Ольгу і Марту та 12 внуків. Похорон відбувся 10 лютого на цвинтарі св. Івана в Пітсбурґу.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

ЄВА СТЕЦИК, членка УНС Відд. ч. 103 Т-ва ім. Івана Франка в Мілвоке, Вісконсін, померла 26 січня 1976 р. на 84-му році життя. Покійна народилася в Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1929 р. Полишила в смутку дочок Анну, Катерину, Марію і Донну, зятів Михаїла і Раджера, 8 внуків й 3-х правнуків. та багато Рідні та приятелів. Похорон відбувся 29-го січня 1976 р. на цвинтарі Св. Хреста в Мілвоке, Вісконсін.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

АНАСТАЗІЯ ХОМИК, членка УНС Відд. ч. 219 Т-ва ім. Михайла Грушевського в Ньюарку Н. Дж., померла 15 лютого 1976 р. на 80-му році життя. Покійна народилася Україна. Стала членкою УНС в 1939 році. Полишила в смутку дочок Анну і Катерину, внучку Діяну і правнучку Анастасію. Похорон відбувся 19 лютого 1976 р. на цвинтарі Евенґрін в Елізабет Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

ТАРЗАН, Ч. 7480. Друзі плянують

Чи можемо дозволити на те, щоб Крона втік — і не старатися зловити його, Тарзане?

Тепер затемно, щоб можна було слідити за ним... А крім того, він не є небезпечним без його „армії" і без зброї!...

Тепер я хочу якнайшвидше повернути ці скарби до Опару!...

І, самозрозуміло, побачити твою жінку!

Тим часом...

Мушу якось втекти звідси!